

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	"	30
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy órára	1	"	"	"

Szerkesztői szállás:

belső fordanteza 122. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstein és Voglernál (Neuer Markt 11 szám.) Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10	frt.	o.	ért.
Félévre	5	"	"	50
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy órára	1	"	"	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A köztörvényhatóságok rendezése.

□ Addig is, míg a belügyminiszter által legközelebb előterjesztett két nagyfontosságú törvényjavaslatot a köztörvényhatóságok és községek rendezéséről, lapunk terjedelméhez képest, teljes szövegek szerint közölhetnők, sietünk azok tartalmát főbb vonalaiban röviden megismertetni.

A legelső mi e törvényjavaslat első olvasására feltűnik, az, hogy az ország topographiai felosztása érintetlen hagyatik, következésképp a megyék földirati egysége megmarad a történelmileg fejlődött alakban és kiterjedésben. Elismerésre méltó intézkedés, melynél helyesebbet, a mi viszonyaink közt s az ország területi épségének fenntartása érdekében, nem is kívánhattunk volna.

Másik elismerésre méltó iránya e dolgozatnak az, melynélfogva a megyei önkormányzat körébe eső helyi ügyeket az országos és közérdekű dolgoktól elválasztván, ki egyeztetni azon ellentétet, mely a centralizatio és decentralizatio, a miniszteri felelősség és önkormányzat közt fennforgott s némelyek előtt merőben megoldhatatlannak látszott — és ekkép a parlamenti kormány fennállását biztosítja.

A harmadik szintén nagyfontosságú alapelvet az által decretálja a kérdéses törvényjavaslat, hogy az erő és hatalom súlypontját a köztörvényhatóságban oda helyezi, a hol annak lenni kell, t. i. az értelmiség kezébe.

A mi már most a gépezetet illeti melynek segítségével a köztörvényhatóság él és működik, kiemeljük a következő részleteket.

A javaslat együttesen tárgyalja a megyéket, kerületeket, székely székeket, vidékeket és királyi városokat. Kisebbségi királyi városok, ha kedvük tartja egyesülhetnek; más nagyobb városoknak meg van jelölve az út, miként alakulhatnak külön köztörvényhatósággá.

A köztörvényhatóság önkormányzati hatáskörén belül, szabadon hozhat helyhatósági szabályokat, (statutumokat), ezek érvényességéhez nem szükséges a kormány helyben hagyása, egyesek azonban, kik a létrehozott szabálypontok valamelyikében magukra nézve sérelmet látnak, folyamodhatnak az illető miniszterhez, a ki a hatóság meghallgatása után végérvényesen határoz. Az ősi statútarius jog eszerint jövőre is meghagyott.

E felett az árva ügyek kezelése ismét visszaszáll az önkormányzattal bíró köztörvényhatóságra.

Az önkormányzat fő jellegét, az önmegadózottságát jogát is megadja a javaslat a köztörvényhatóságoknak. A hatóság a föld, ház — jövedelem — személyes kereseti egyenes államadók kulcsa szerint, saját szükségének fedezésére, százalékokat vehet ki. A városok azon előnyben részesülnek, hogy a közvetített adók után is vehetnek ki százalékokat, a mennyiben ez az államjövödelmek csökkentése, s az ipar és kereskedelem érdekeinek veszélyeztetése nélkül történhetik.

A törvényt és a kormány rendeleteit a törvényhatóság saját közege által hajtja végre. A hatóság felírhat egyes kormányrendeletek ellen, ha azokat a törvénybe ütközöknék, vagy a helyi viszonyok miatt célszerűtleneknek tartja, de ha a miniszter a felhozott indokok ellenére a végrehajtást másodsor is követeli, a rendelet teljesítendő. Kivételnek azon esetek, ha a kormány a meg nem szavazott adót rendelné beszédeni, vagy ha a meg nem ajánlott ujonczok tényleges kiállítását követelné. E két pontban a köztörvényhatóság általában nem

tartozik engedelmessé; de ha az ujonczosi előmunkálatok megindítását kívánja a kormány, ezeket késedelem nélkül fogadatosítania kell.

A bizottság fele a legtöbb államadót fizetőkből, fele pedig a választó kerületek választottjaiból áll. A megyékben minden 500, a városokban minden 250 választóra esik egy képviselő. Azonban a bizottság a városokban 48 tagnál kevesebbből, 400-nál többől nem állhat. A megyéknél a legkisebb szám 120-ra, a legnagyobb 600-ra van határozva. A legtöbb adófizetők névsora az adókönyvből iratik ki; a többi a választókerületek, faivak, utczák (tizedek) stb. választják.

Elnök a főispán. A városok fölébe is főispánok állítanak, vagy ugyanazok, a kik e tisztelet a megyékben viselik, vagy több város élére egy közös főispán.

Szintén célszerűnek találjuk azon módot, melylyel a javaslat egyfelől az értelmiség uralmát a nyers tömeg ellenében biztosítja, másfelől a democratia követelményeinek is eleget tesz. Ügyvéd, akadémiai tag, lap-szerkesztő, mérnök, gyógyszerész azon előnyben részesül, hogy adója kétszeresen számítottatik, és így egy orvos, mérnök vagy ügyvéd, ki 300 frt adót fizet, egy vonalon áll azon birtokossal, a ki 600 forinttal adozik.

Némely megyében már oly egyén is gyakorolja személyes szavazási jogát, a ki 60—70 frt egyenes adót fizet.

A képviselő test. 6 évre választatik. A közgyűlés hatásköréhez következők ügyek tartoznak: Szabálypontok (Statutumok) alkotása. Megyei közlekedési vonalok, közművek, építkezések és közmunka feletti intézkedések. Kölcsön felvétel. Ingatlan vagyon megszerzése vagy eladása. Megyei illetőleg városi költségtérítés és zárszámadás. A tisztviselők választása. Ezek és a szolgálk fizetésének szabályozása. Intézkedés a pénztár megvizsgálásáról. Kérelmezés az országgyűléshez, s levelezés a testvér-hatóságokkal. Indítványok tárgyalása. Felirati jog az alispán vagy polgármester által a közgyűlés elé terjesztett kormányrendeletekkel illetőleg.

A közigazgatás gyorsítása tekintetéből az alispán s a polgármester a folyó ügyeket önállólag intézi el, és csak azokat terjeszti a közgyűlés elé, melyek végrehajtása ellen kételyei vannak. Így történt ez eddig is a gyakorlatban, s ez eljárás rendszeresítésének az a jó oldala van, hogy az ügyek nem hevernek hónapokig elintézetlen.

Ez rövidbe foglalva tartalma ezen minden tekintetben szabadelvű, s a közigazgatás és honpolgárok érdekeit és jogait egyaránt tekintetbe vevő munkálatnak.

Egyes részleteire még visszatérünk.

Udvarhelyszék, ápril végén, 1870.

A „Magyar Polgár” 48 dik számában „nem góbé” „a hatalom vesszejét ki csókolja?” czimű vezércikkben Udvarhelyszék képviselő bizottmányát megámadja, s eljárását a törvényszéki elnök fegyelmi keretében úgy tünteti elő, mint egy önzert nélküli jobb oldali testület rabszolgaságát. A cikknek ilyenmő felfogása ellen a képviselő bizottmány méltóságának érdekében akarok felszólalni.

Igaz, hogy Udvarhelyszék képviselő bizottmánya határozottan jobboldali, de soha nem tagadta meg önzertét. Az értelmiség zöme mindenkor érezte és tudta, hogy az elvileg pártolt magyar kormány rabszolgá hadra szüksége nincs.

A törvényszéki elnök elleni fegyelmi kereset alkalmából történt jogfeladás nem igazolható, sőt határozottan megrovandó, mert a mesterségesen kiterjesztett többség a képviselő bizottmány méltóságának érzékeny sebet ejtett; azonban „nem góbé” úr a jogosult megrováson túlmenve, annak adta jelét, hogy támadásait az itteni viszonyok alapos ismerete nélkül a pesti lótválból intézte.

Ugyanis a törvényszéki elnök fegyelmi esete nem volt és nem is lehetett pártkérdés, mert a képviselő bizottmány jelenlevő tagjai — Ugron Gábor kivételével — jobboldaliak voltak, ezek pedig egymás között jobblét baloldali szempontból nem harcolhattak, sőt a baloldali Ugron Gábor, a „M. Polgár” ösmeretes munkatársa volt első, ki a képviselő bizottmány fegyelmi és fellebbezési jogát feladta, ennek keresztülvitelét többszöri felszólalásával elősegítette, és „nem góbé” szavai szerint „büszgő ábitattal borult vele az igazságügyminiszter lábai elé.”

A famósus jogfeladás 63 szavazattal 34 ellen lön elhatározva; ez arányból kitűnik, hogy tekintélyes számm minoritás küzdött férfiasan a képviselő bizottmány törvényes joga mellett, melyet még az igazságügyminiszter úr is — a kir. tábla és Kolozs megye törvényszéke között felmerült eset alkalmazásával, a többi nem is említve — világosan elősmert, és így bizton remélhető, hogy a belügyminiszteriumhoz felvitt sérelmes határozat meg fog semmisíttetni, s az ügynek új tárgyalása el fog rendeltetni.

Azt írja „nem góbé” úr, hogy „a miniszterialis vak rajongás” nem elég ok arra, hogy miatta az igazságszolgáltatás terén a szék népe ki legyen bizonnyaltan időre minden eshetőségnek. Ebben tökéletesen igaza van, de jelen esetre az indok legkevésbé alkalmazható, mert biztosíthatom cikkíró urat, hogy a jogfeladó többség vezérét Ugron Lázár urat, ki a sérelmes határozatot per fas et nefas keresztül erőszakolta, ez időszert bizonyosan nem a „miniszterialis vak rajongás” vezérelte; kitűnik ez abból, hogy egyedül Ugron Lázár volt az, ki ugyanezen ülésszak folyamán fia, Ugron Gábornak csak a baloldali szempontból igazolható, a miniszteriumot, kir. bizost és a főkirálybíró megámadó puskaporos interpellatitóját és indítványát eredménytelen (oh nép!) szónoklataival még akkor is felhevülésében támogotta, midőn már a fiatal baloldali úr azokat visszavonta volt.

Nem lehet tehát a jogfeladó többség vezérét és előharcosát alaposan „a kormány iránti rokonszenvel gyanusítani” és őket „vak rajongással” vádolni!

E pár megjegyzést az igazság érdekében ne vegye rossz neven a távolban levő és nem jól értesített „nem góbé” úr. Dixi.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése április 27 kén.

(Folytatás a 6. vége.)

Horváth Boldizsár: T. ház! Én sem Nyáry képviselő úr határozatát el nem fogadhatom, sem pedig a mentelmi bizottság véleményéhez nem járulhatok. A képviselő mentelmi jogát méltóztattak e teremben hangsúlyozni.

Ugy hiszem, hogy a kormányt legkevésbé érheti azon vád, mintha a képviselő mentelmi jogát legátvalóbból megsérteni akarta volna. Emlékeztetem a t. képviselő urakat arra, hogy midőn a mentelmi jogról szó volt szó e terem falai között, akkor is én voltam szerencsés a kormány nevében kiemelni, hogy mivel még mentelmi jogról határozott törvény nincs, a legkedvezőbb álláspontot akarom e részben a kormány részéről a képviselők számára biztosítani. A legkedvezőbb álláspont pedig az, mely az 1867-iki XII. t. cz. 47. § ban foglaltatik.

A 47-ik § következőképen szól: „A bizottságok tagjai a jelen határozat szerint közösekül kijelölt ügyeknek tárgyalása közben tett nyilatkozataikért felelet soha nem vonatbatnak; sőt megbízatásuk megszűntéig se oly kereset miatt, mely személyes letartóztatását vonhatja maga után, se büntény vagy vétség miatt, a tetten érés esetét kivéve, az illető országgyűlésnek, ennek együtt nem léte esetében pedig azon bizottságnak, melynek tagjai előleges jóváhagyása nélkül se le nem tartóztatbatnak, se közkereset alá nem vétethetnek.”

Ime t. ház! Itt van egy törvény a delegatio tagjainak immunitásáról, de nincs törvényünk a képviselő ház tagjainak immunitásáról. De akkor is kifejtettem azon eszmét, hogy a mandatarusokat nem lehet több joggal felruházni, mint a mennyi joggal maguk a mandánsok bírnak. A delegatio tagjai részére biztosította a törvény ezen jogokat, és így ugyanazon jogokat nem lehet kétségbe vonni a képviselőre nézve. Tehát kezdeményező ez esetben a kormány volt, melynek nevében kijelenttem akkor, hogy e jogot teljesen akarja biztosítani a képviselőház számára. Tagadnom kell, hogy Európában akárhol a mentelem alatt több jog értetűk; és miben állanak ezen jogok? Abban, hogy először a képviselő semmiféle nyilatkozatáért, melyet miut képviselő tesz, felelősségre nem vonható. 2 szor. Épen azért, hogy függetlenül járjon el a képviselő tisztében, biztosítva van az iránt is, hogy oly kereset miatt, melynek következtében letartóztatbatnak vagy befogattathatnak, ellene lépés nem történhetik a képviselő belegegyezése nélkül. Mihelyt a korlátlan tulmegyünk, ezen állápontra jutunk, melyet igen helyesen jelezett Hodossy képvis. ur, hogy t. i. privilegiumot adnánk a képviselőknék. De t. ház, a mentelmi jog nem lehet privilegium, az biztosítéka lehet a képviselő függetlenségének.

A mint a határon túl léptünk, a képviselőt a törvény fölébe állítottuk, szabadságlevelet adtunk kezébe, hogy a törvényt szabadon megtámadhassa. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Midőn ily kérdéssel van szó, szerintem mindig azon szempont döntő, ha vajjon nem forog e fenn zaklatás, alaptalan üldözés esete. Ez a kérdés, melyet meg kell fejtenni, és ha ezen kérdéshez akarunk hozzászólni, a jelen esetben nem hiszem, hogy találkoznék valaki, a ki be tudná bizonyítani, hogy az üldözésnek csak legátvalóbb nyomai is van itt. Itt semmi márról nincs szó, mint arról, hogy méltóztassék megengedni, miszerint a vizsgálat megindíthatassék és a vizsgálat folytán erüálható legyen, hogy ki tartozik felelősséggel. (Nem ugy van! balfelől.) Igen is így áll a dolog: mert ha a vizsgálat folytán kitűnik, hogy csakugyan Román Sándor tartozik felelősséggel, akkor a kereset ellene lesz megindítandó; hanem ezt nem mondja ki a képvis. ház és csak a vizsgálatra adja ki az engedélyt, (Felkiáltás balfelől: És keresetre!) És esetleg a kereset-re is, a mi nagyon természetes.

A sajtóeljárásnak folyama az, hogy valahányszor a vizsgálat folytán az illető vádolt, a ki ellen kereset indítottik, arra hivatkozik, hogy felelősséggel törvény értelmében nem ő tartozik, ezen kérdés felett mindenek előtt tárgyalás tartatik, a sajtóbiróság a kérdés felett határoz és e kérdés tárgyában a semmisítésekhez még felebbvitelnek is helye van. Tehát csak ezen előleges kérdés eldöntése után jön a dolog esküdtészeki tárgyalás alá. Arról tehát, hogy itt mintegy praecoccupalo itéletet hozna a t. ház, szó sincs, mert a vizsgálat elrendelése csak az illető egyén erüálását teszi lehetővé.

A mi már most a felelősségi kérdést illeti, ugy látszik, hogy a sajtótörvény 13. és 33. §§. közt nem húzta a kellő demarcationalis vonalat. A sajtótörvénynek első fejezete ugyanis szól egyáltalában az irodalmi termékekről, míg ellenben a III. fejezet 33. § a szól specifice az időszaki lapokról, és ezt nagyon meg kell különböztetni t. ház! Ha a 13. § általában azt mondja, hogy a könyvekre nézve mindenekelőtt a szerző felelős, az büntetettik, és ha az ki nem tudatnék, a kiadó, és ha ez nem, a nyomda vagy metsző tulajdonosa; a 33. § tovább megy, mert világosan kimondja, hogy minden cikkért, mely valamely lapban megjelent, ha szerzője bármely oknál fogva nem tudatnék, maga a szerkesztő a dolog természeténél fogva feleletre vonható, mert az ő belegegyezése nélkül semmiféle cik nem jöhet a lapba. Sőt én tovább mennék, azt mondanám, hogy a szerkesztő mindenestore több felelősséggel tartozik, mint maga a cikk írója; mert a cikket írhatja sokszor értelmetlen ember, ki nem tudja megbírálani, meddig terjednek a törvény korlátai, és hogy mikor ütközik törvénybe, — azonban a felelős szerkesztő már helyzeténél és állásánál fogva tartozik arra felügyelni; s én e szerint az időszaki lapoknál mindig nagyobb felelősséggel süjtánám a szerkesztőt, mint a cikk íróját. Ugyan ily tévedést látok fenforogni Halász Boldizsár felfogásában. Ő hivatkozik azon sajtórendeletre, melynek egyik szakasza intézkedik az iránt, hogy ha a mű szerzője nem tudatik, közzévetny által legyen megidézhető. Tehát lehetőnek mondja azon esetet, sőt azt állítja, hogy provideálva van arról, hogy midőn valamely cikk szerzője nem tudatik, ellene a sajtóvétségi eljárás megindítható legyen, s hogy ő el is marasztaltathatik.

Szükséges volt ezen intézkedést nekem a sajtótörvénybe felvenni, de az nem vonatkozik ilyen esetekre. Szükséges volt azt felvennem, azért, mert az 1848-iki XVIII. t. cz. egyáltalában igen helyesen megámadja a kormányt azon jogát, melylyel más országokban, jelesül a szomszéd Austriában bír, hogy a sajtótermékeket önkényileg elkozhassa; nálunk a sajtóbiróság iilete nélkül nem szabad semmiféle sajtóterméket lefoglalni.

De minő biztosítéka van a kormánynak, t. ház, a külföldi irodalmi termékek irányában? Sokszor jelennek meg egészen anonym iratok, melyeknek sem szerzője, sem kiadója, sőt még nyomdása sincs megnevezve. Ily termékek irányában kellett a sajtórendeletben provideálói arról, hogy az ily irodalmi termékek is törvényesen bepörölhetők, s aztán a bíróság határozata folytán az országban terjesztésük eltiltható legyen. Ezt azonban nem lehet összezavarni az időszaki lapokról szóló törvényekkel, mert az időszaki lapoknál a felelős szerkesztő mindig tudva van. Ne méltóztassék tehát azt mondani, hogy itt a zaklatásnak valamely törvényes ürügyét akarjuk keresni.

Most a dolog ugy áll, hogy Román Sándor egyszerűen ugy nyilatkozik, hogy ő nem a cikknek szerzője, hanem nem tudom kié, szerinte

bizonyos Alexandrovits vagy Domonkos Sándor, de nem adja tudomásul, hogy ezen cikknek szerzője hol lakik, s egyáltalában nem nyújt semmi bizonyítékot az iránt, hogy e cikknek szerzője valóban létezik e. Azt méltóztatott Nyáry Pál képviselőnek mondani, hogy ennek kitudása iránt történjenek előbb lépések.

Igen, hanem az végtelenné nyújtaná a sajtópernek lefolyását. Ha ma például a sajtóbíróság Domonkos Sándort körözvény által megidéztené, s miután a határidő lejár, kiténnék, hogy ezen egyén nem existál, Román Sándor újból feleletre vonatván, ismét valamely álnevet hozhatna elő s így a sajtóbíróság eljárása végtelen időre nyújtatnék. Míg ellenben, ha e vizsgálatra a t. ház engedélyt ad, oda jutunk, hogy Román Sándor határozottan tartozik nyilatkozni az iránt, hogy ki a cikknek szerzője s az általa megnevezett egyén valóban létezik-e és mihelyt azt kimutatni nem tudja: a képviselőház engedélyével fogva ő lesz feleletre vonandó. A vita folyamában Mátyus képviselő a figyelmeztette a házat, hogy nem kell a mentelmi jognak ily könnyű feladásával annyira sietni. Én nem tudom, hogyan érheti a képviselőházat ezen szemrehányás, mert hiszen nekem épen, ellenkező panaszom van, az épen, hogy a képviselői mentelmi jognál fogva, mihelyt valamely képviselőt követ el sajtóvétséget, vagy az valamely képviselőnek mint szerkesztőnek, lapjában követetik el, a képviselőt nem tudjuk feleletre vonni és a sajtóbíróági eljárás vég nélkül elhúzódik. Például a jelen esetben a mentelmi bizottság már 1869. december 17-én beadta jelentését s ime most april végén vagyunk, tehát egy oly cikk miatt, mely 1869. évi június 1-én jelent meg, s így közel egy éve, még ma sem indított meg a vizsgálat.

Tehát nem a sietségben fekszik a baj, hanem épen abban, hogy midőn a közzététel keresete megindítható végett engedélyt folyamidik, az ügynek tárgyalása folytan elnapoltatik. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Abból, hogy talán a nemzetiségöknek vannak vágyaik, talán jogosult vágyaik, abból nem lehet következtetni azt, hogy egyáltalában lázító cikkek közölthessenek. Én, ismétlem, oly cikkek jelennek meg, és pedig nem szórványosan, hanem mint egy kapcsolatban egymással, melyek megtámadják a magyar nemzet politikai egységét, sőt megtámadják a hazának integritását. Itt erőlyre, szigorra van a kormányának szüksége. Itt nem egyes véleményekről van szó. A véleményeserét a miniszterium nem fogja akadályoztatni, és e téren bizonyára kevés sajtó-perrel fognak önk találkoznai; mert míg például most a sajtó-amnestia, mely ő felsége többi országai és tartományai részére adott, magában Csehországban 18 egyént talált fogásban, a magyarországi sajtófogyók összes száma 3-ra terjed.

Ugy hiszem tehát, a kormány nem terhelheti azon vád, hogy tulszigorúan járt el a sajtóvétségek irányában. De kérdem, vétkes mulasztást követ-e el a kormány, midőn nem saját személyét védi, hanem védi az országot, védi a házat? (Élénk helyeslés jobbról.) Én újra hangsúlyozom t. ház, méltóztatassék a kormányt a kellő szigor, a kellő erőly kifejtésében támogatni, mi e mellett a felelősséget elvállaljuk azért, hogy a haza nyugalma föl fogjuk tartani; e nélkül a felelősséget egy pillanattig sem vállalhatók el.

Kérem tehát, méltóztatassék a vizsgálatra s esetleg a kereset megindítására Román Sándor képr. ellen az engedélyt megadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szóltak ezután Csiky Sándor, Hoffmann Pál, mire azután a képviselőház a mentelmi bizottság véleményét elveti és Horváth Boldizsár igazságügyminiszter indítványát fogadja el.

Tárgyalás alá kerül a mentelmi bizottság jelentése Miletics Svetozár sajtóügyében.

A bizottság a kiadást megengedni véleményezi. Némi vita után a ház elfogadja a mentelmi bizottság véleményét.

A képviselőház elfogadja ezután minden vita nélkül b. Eötvös József vallás- és közoktatási miniszternek következő hat. javaslatát:

Miután a közoktatási miniszter által a kisdödvödákra, a középtanodai oktatásra, a pesti és kolozsvári egyetemekre, s a József-műegyetemre vonatkozólag előterjesztett törvényjavaslatok, bár egyenként az oktatás különböző köreit tárgyalják, de másfelől a közoktatás majd minden ágait, ugyanez alapszó rendszerét felölelik: ezen fontos tárgy alaposabb megvizsgálása érdekében egy tizenöt tagból álló bizottság küldetik ki a végre, hogy a közoktatásügyi miniszter által beterjesztett tanügyi törvényjavaslatokat megvizsgálja, és rólok (az osztályokban valő tárgyalatásuk előtt) véleményes jelentést terjessen a ház elé.

Egyszerűsind utasítatik ezen bizottság, hogy elsőbben is a pesti s kolozsvári egyetemekre vonatkozó t. javaslatokról tegyen jelentést. A bizottságba a tagokat hétfőn fogják választani.

Elnök: A holnapki ülés napirendjére a bírálók felelősségéről szóló törvényjavaslatot tűzte; — az ülésnek ezzel d. u. 2 órákor vége lön.

A képviselőház ülése április 23-án.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Andrássy Gy. Horvát Boldizsár, Rajner Pál.

Elnök: Ismét egy képviselőtársunk halálát vagyok kénytelen bejelenteni, Fekete József marosvásárhelyi volt főbíró, s országgyűlési képviselő, hosszas megbetegedés után végelgyengülés következtében, 65-ik évében elhunyt, hagyva családjára a legnehezebb örökséget jó hírnevét, emelve maga számára a legnemesebb oszlopot, a polgártársai hála szívvel fenmaradó emlékét.

Midőn e veszteséget bejelentem, méltóztatassék a t. ház jegyzőkönyvileg kifejezni részvétét, és felhatalmazni az elnökséget, hogy az új választás iránt a kellő intézkedéseket megtehessem (Helyeslés)

Többek közt a következő kérvények érkeztek be:

Vukovich Sebő interpellatiót intéz az összes miniszteriumhoz a pesti lánchíd megváltásának tárgyában.

Andrássy Gyula gr. miniszterelnök: Nem lévén elkészülve ezen interpellációra, megfogja engedni a t. ház, hogy ezt elolvassán, majd annak utána adjak választ. Egyébiránt azt gondolom, semmi oka sincs a kormányának, megtagadni azon felvilágosításokat, melyeket t. barátom kérni méltóztatott, és ezt rövid idő alatt meg is fogja tenni. (Helyeslés)

Tisza Kálmán: Következő interpellatiót intéz az összes miniszteriumhoz:

a) intézkedett-e az iránt, hogy a szenvedett kár nagysága az ország egyes vidékein hivatalosan felvéssék? b) vajjon szándékozik-e azon vidékeken, melyek nagy mérvben sújtattak, az adó-behajtást felfüggeszteni és intézkedést tenni az iránt, hogy a vagyonszámbák az adó fizetésére nézve legalább kellő időhaladékot, a szegények pedig adóelengedést is nyerjenek?

Elnök: Közölnéni fog a miniszteriummal.

Schwarz Gyula: Következő interpellatiót intézi a miniszterelnökhöz: Szándékozik-e a kormány, és mikor, törvényjavaslatot terjeszteni a ház elé az iránt, hogy a földmívelési miniszterium elcsatoltassék az ipar és kereskedelmi miniszteriumtól és külön földmívelési miniszterium vezetésé alá helyezessék? És ha igen, — szándékozik-e a földmívelési miniszterium alá helyezni azon államjavakat is, melyek most a belügy-, vallás-, és közoktatásügyi- és a pénzügyminiszteriumok alatt állnak? Pest, apr. 28. 1870. Beadja Schwarz Gyula.

Közölnéni fog a miniszterelnök ural.

Rajner Pál belügyminiszter: T. ház! (Halljuk!) Van szerencsém a községek és köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslatokat azon alázatos kéréssel benyújtani, miszerint a t. ház azoknak minél előbbi kinyomtatását és szétosztását elrendelni és azt a maga idejében szabályszerű tárgyalás alá venni méltóztatassék. Arra bátorodom kérni a t. házat, miszerint megengedni méltóztatassék, hogy ha a közvélemény minden árayalatai iránt némileg tájékozva leszek, akkor terjeszthessem be utólagosan indokolásomat. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Méltóztatnak parancsolni, hogy felolvassassék? (Nem szükséges!) Ki fog nyomtatni, a képviselő urak közt szétosztatni, és azután tárgyalás alá venni.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter: Tisztelt ház! Régi ígéretet váltok be, midőn a következő törvényjavaslatokat terjesztem be a t. házhoz: 1.) Az urbéri viszonyok rendezéséről; 2.) a bérfelekéről; 3.) az irtványokról; 4.) az udvartelki birtokról; 5.) tagosítás és arányosításról Erdélyben. Van még egy törvényjavaslat, melynek beterjesztésével e pillanatban még adósnak kell maradnom és a tisztelt háznak kegyes elnézését kérem, miután egyszerűsind van szerencsém azon reményt kifejeztem, hogy talán néhány nap múlva ezen törvényjavaslatot is, mely a telepítvényekről szól, be fogom nyújthatni. (Helyeslés. Balfelől felkiáltások: A regálék!)

Elnök: Ezek is ki fognak nyomtatni és kiosztatni, s annak idején tárgyalásra kiütetni. Felkiáltások a baloldaltól: Hát a regale-jogról szóló törv. javaslat?)

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter: Legyenek meggyőződve a t. képviselő urak, hogy mire azon törvényjavaslatokat elvégzik, akkor az ital mérési jogról szóló törv. javaslat is a ház asztalán lesz. (Élénk derűléség.)

Kautz Gyula előadó: Olvassa a pénzügyi és vasuti bizottságok jelentését a kormány által előterjesztett nyiregház-ungvári másodrendű vas utra vonatkozó törvényjavaslat tárgyában.

Elnök: Ki fog nyomtatni és az osztályokhoz utasítani.

A napirenden levő tárgy: végmegszavazása a bírálók nyugdíjazásáról szóló törv. javaslatnak. A napirend ezzel kimerítetett.

Elnök: Következő törvényjavaslatokat az osztályokhoz utasítja: Az első folyamodású bíróságok szervezéséről; a békebírákról; a kor. ügyészekről; a bírósági végrehajtókról.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter: Mindannyi főlemlített törvényjavaslatot együtt kívánja

tárgyalatni, ha pedig az lehetetlen volna, egy akor az első foly. bíróságok és a kir. ügyészekről szóló törvényjavaslatok együttes tárgyalását kívánja, mert egyiket a másik nélkül életbeléptetni lehetetlen. (Helyeslés.)

Irányi Dániel: Az általa benyújtott törvényjavaslatokat is az osztályokhoz kívánja utasíttatni. (Helyeslés)

Az ülés ezután déli 12 órákor felfüggesztetett.

Szünet után 1 1/2 órákor

B. Nyári Gyula a főrendiház jegyzője: Át hozza a zárszámadásokról szóló jelentést és az 1870-ik évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Ez felolvastatott, — az ülésnek ezzel d. u. 1/2 órákor vége lön.

Törvényjavaslat a köztörvényhatóságok rendezéséről.

II. Fejezet.

A törvényhatósági bizottságról.

19. §. A törvényhatóság egyetemet a bizottság képviseli, s a mennyiben a törvény kivételesen másként nem intézkedik, a hatósági jogokat a törvényhatóság nevében a bizottság gyakorolja.

20. §. A bizottság áll felerészben a legtöbb egyenes államadót fizető honpolgárokból, bason felerészben a választó közönség választottjaiból.

21. §. A bizottsági tagok számát a törvényhatóság lakosainak száma szabályozza, t. i. vármegyékben, székekben, kerületekben és vidékekben minden 500, szabad királyi városokban minden 250 lakos után egy bizottsági tag számítatik.

A bizottság választott és nem választott tagjainak összes száma azonban szabad királyi városokban 48-nál kevesebb és 400-nál több, más törvényhatóságokban 120-nál kevesebb és 600-nál több sehol sem lehet.

22. §. A legtöbb adót fizetők névjegyzékét az adóhivatalok hivatalos kimutatásai alapján, minden év végével, a törvényhatóság állandó igazolási választmánya állítja össze, illetőleg igazítja ki.

Az igazolási választmány áll a közgyűlés által választott 5, s a főispán (főkirálybíró stb.) által a bizottsági tagok közül kijelölt 3 tagból.

Elnöke a főispán (főkirálybíró stb.) akadályozása esetében az alispán, illetőleg polgármester; tollvivője és előadója a törvényhatóság jegyzője.

Érvényes határozathozatalra az elnökkel 5 tag jelenléte szükséges.

A választmány a kitért és kihirdetett napokon nyilvánosan tartja üléseit, s a megállapított névjegyzéket indokolt jelentés kíséretében, a közgyűlésnek megerősítés végett bemutatja.

23. §. A sorrend megállapításánál csak a törvényhatóság területén fekvő ingatlan vagyon, s a törvényhatóság területén élvezett jövedelem egyenes államadója és a személyes kereseti adó vétetik számításba; továbbá a tudorok, az állami felekezeti, községi és magán tanintézetek tanárai, a tudományos társulatok tagjai, a folyóirat- és lapszerkesztők, a lelkészek, az ügyvédek, az okleveles orvosok, mérnökök, gyógyszerészek, és az ipar és kereskedelmi kamarák tagjainak egyenes államadója kétszeresen számítatik.

Az, a ki 5 év óta az országban lakik, folytonosan adót fizet s más államnak nem alattvalója, a sorrend megállapításánál, a törvényhozás tüzetes intézkedéseig honpolgárnak tekintendő.

24. §. Azok, a kik a 23. §. kedvezményét igénybe venni kívánják, az ülések tartama alatt, az igazoló választmány előtt, szóval, vagy írásban jelentkezni, s jogosultságukat igazolni kötelesek.

A ki nem jelentkezett, vagy jogosultságát igazolni nem tudja, az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől azon egy alkalomra elesik.

25. §. A bizottsági tagok választása vármegyékben, székekben, kerületekben és azon szabad királyi városokban, a melyekben a választók száma a 600-at meghaladja, választó kerületenként eszközöltetik.

A választó kerületeket az egymáshoz tartozó községek, illetőleg utczák, s a választási főhely kijelölésével a törvényhatóság maga alakítja meg.

Egy-egy választó-kerületben 200 választónál kevesebb, és 600 választónál több nem lehet.

Olyan mezőváros vagy falu, melyben legalább 200 választó lakik, külön választó kerületet képez.

Ha a választók száma a 600-at meghaladja, a község 200—600 választóból alváltó kerületet alkot.

26. §. Minden választó-kerület és alkerület, lehetőleg páros számban, csak annyi bizottsági tagot választ, s a mennyi a bizottságnak választás alá eső tagjaiból a kerület vagy alkerület választóinak a törvényhatóság összes választóihoz viszonyított aránya szerint a kerületre vagy alkerületre esik.

27. §. Választó és választható a törvényhatóság mindazon lakosa, a ki országgyűlési képviselőválasztásra jogosítva van, s k. városokban azonban csak azon választó választathatik meg bizottsági tagokat, a ki írni és olvasni tud.

Az egyes választó-kerület választóit külön-külön, betűrendben a közgyűlés által kiküldött választmány állítja össze, az országos képviselők választására jogosultak az évi névjegyzékéből.

28. §. A bizottság választás alá eső tagjai 6 évre választatnak.

A legelső alkalommal megválasztottak közül azonban az első három év leteltével, minden egyes választó-kerületre és alkerületre nézve külön-külön eszközölt sorshuzás útján, minden második tag kilép.

Jövőre minden három év leteltével azok lépnek ki, a kik a szabályszerű 6 évet már kitöltötték. A sorshuzást a közgyűlésen az elnök eszközli.

A kilépett tagok újra választhatók.

29. §. Az, a ki elveszti időközben tagsági képességét, megszűnik tagja lenni a bizottságnak, helye pedig, valamint az időközben elhunyt és leköszönt tagok helyei is, az általános választások alkalmával töltenek be azon kerület vagy alkerület által, a mely által megválasztattak.

30. §. A bizottság választás alá eső tagjainak megválasztása csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására, illetőleg kiigazítására (22. §.) után történhetik.

A választás napját a közgyűlés tűzi ki.

Az alispán, illetőleg polgármester az igazolt tagok névsorát tájékozás végett közzétenni, s egyszerűsind a választás napját kellő időben kihirdetni köteles.

31. §. Ha olyan választatik meg, a ki mint egyik legtöbb adót fizető már tagja a bizottságnak, választott tagsági minőségét megtartja, és helye a sorrendbe következő legtöbb adót fizető által pótolatik.

32. §. Az, a ki több helyen választott meg, azon kerületet fogja képviselni, melyet a főispánhoz (főkirálybíró stb.) intézett nyilatkozata szerint képviselni kíván.

33. §. A választás a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános feljegyzése mellett személyesen beadott szavazat lapok által történik.

Ha a szavazat lap több nevet tartalmaz, mint a hány bizottsági tagot a kerület választani jogosítva van, az utól írott nevek számba nem vétetnek.

Ha többen egyenlő szavazatot nyertek, a főlött, hogy melyik legyen bizottsági tag, a választási elnök által kihuzott sors dönt.

34. §. A választást a helyi viszonyokhoz képest egy vagy több kerületben a közgyűlés e célra megválasztott küldötte vezeti.

A választók a választás megnyitásakor a küldött mellé 4 bizalmi férfit jelelnek ki magok közül. Ha e joggal élni nem akarnak, a bizalmi férfiakat a küldött nevezi ki.

A választásnál az érdekelt község bírái és jegyzői, illetőleg a hatósági községek hivatalból jelen lenni, s a szavazók azonoságára felügyelni kötelesek.

35. §. A választás egy és ugyanazon kerületben, illetőleg alkerületben egy napnál tovább nem tarthat. Kezdődik reggeli 8 órákor, és végződik esti 6 órákor.

E határidőn túl szavazatot elfogadni nem szabad.

A választások szabad királyi városokban 3, más törvényhatóságokban 8 nap alatt valamennyi kerületre és alkerületre nézve befejezendők.

36. §. A legtöbb szavazatot nyertek névsora nyilvánosan állítatik össze.

Ha az összeszámítás félbeszakittatik, vagy egy napról a másikra tetetik át, a jegyzőkönyv s a beadott szavazatlapok a szavazatszedési szék-renybe záratnak, melyet a küldött két bizalmi férfi s a községek előljárói lepecsételnek.

A választás eredményét a küldött azonnal kihirdeti, s a szavazatlapok s jegyzőkönyv bemutatása mellett, eljárásáról a törvényhatóságnak jelentést tesz.

37. §. A választási eljárásra vonatkozó panaszok, vagy a megválasztott tag választathatási képessége ellen tett észrevételek a választástól számított 15 nap alatt az igazoló választmányhoz (22. §.) nyújthatók be.

38. §. Az igazoló választmány határozatai szabályszerűleg kézbesítettnek, s a kézbesítéstől 15 nap alatt a belügyminiszterhez felebezhetők, ki a vitás kérdésekben végérvényesen dönt.

A megsemmisített választások helyett az új választást a közgyűlés rendeli el.

39. §. Ha a választás valamennyi választó-kerületben végbement s a választás alá eső bizottsági tagok 3/4-de igazolva van, a főispán (főkirálybíró stb.) közgyűlést hirdet, a közgyűlésen a megyei bizottságot alakultnak jelenti ki.

40. §. A küldött, a bizalmi férfiak, a községi előljárók s jegyzők, s általában a szavazók a törvény különös oltalma alatt állanak.

A személyes bizottság tekintetében ugyanazon rendszabályok alkalmazhatók, melyek az országos képviselőválasztásoknál alkalmaztatnak, s az elkövetett vétségek a választási törvény szabványai szerint torolotnak meg. (Folytatjuk.)

Muzeum egyleti közgyűlés.

Igazgatói jelentés.

(1870. április 29.)

A muzeumi gyűjteményekről általában és a természetiekről különösen.

T. közgyűlés!

Gyűjteményeink elhelyezésében nem kis változás történt és féltő, hogy egy nagyobb fog tör-

ténni, még pedig szomorú, holott az első örvendé-
tes. Örvendétes azért, mivel a helyszínről han-
goztatni szokott panaszainak egy részét elhallgat-
tatta, a mennyiben a régiség- és éremtár számára
az országházában egy nem ugyan ullen, hanem,
mint Kolozsvárt illik, sissel mért helyesekét kap-
tunk. Ennek a helyére a kertépítlet felső szobá-
jába az állatország gerinczelen osztályába tartozó
természeti tárgyakat helyezték el, elég takarosan,
hogy ne mondjam szűken, mert alig fér el abban
a szobában egyszerre több néző, mint a hány da-
rab szekrény van benne. A helyett azonban műve-
szeti tárgyak, a festvények foglalják el a termé-
szetiek helyét; már pedig a geológiai osztályban
nyert tetemes szaporodás helyiséget igényel, mivel
nem csak hogy közszemlére nem lehet számos tár-
gyat kitenni, de a fiókokban sem férnek. Az érin-
tett második változás azzal fenyeget, hogy könyv-
tárunkkal maholnap az utcára szorulunk, ha t. i.
az eddigi bérelt ház idegen kéze megy.

A többi gyűjteményekről előterjesztendő rész-
letes tudósítást az illető osztályok főre bízván,
csak a természeti tárgyak szaporodásáról tesztek
tudósítást.

Az állatok országát illetőleg, a) az emlősök
osztálya szaporodott 9 czikkkel, b) a madaraké 5-tel,
c) a hüllőké 3-mal, d) a halaké 23-czal, e) a ro-
var seregben a coleoptera vagy — ha jobban értik
— a téhelyröptű rend szaporodott 186 czikkkel,
melyeknek legtetemes részét muzeumunk első se-
gédőre Hermann Ottó úr szerezte be főképp Maros-
Vásárhely vidékéről. Ugyanezt kell érteni a rovar
sereg többi rendjeiben említendő szaporító számok-
ról is. A lepidoptera (lepke) rend szaporodott 5
czikkkel, a hymenoptera (darazsok) 7-el, a diptera
(legyek) 38-czal, a neuroptera (szitakötők) 34-gyel,
az orthoptera (sáskák) 29-czel, a hemiptera (polos-
kák) 70-nel. A rovarok osztályába tartozik általá-
ban az a több százakból álló igen becses gyűjte-
mény, melyet Hermann Ottó úr Csik-Gyergyószék-
ben szedett össze. Ez most van rendezés alatt.
Vége: f) a csigák osztálya szaporodott volna 55-
tel, melyben egyébránt nem sok a nyereség, mint-
hogy nagyrészt csak azért fogadtuk el, mivel az
adományozókat nem akartuk kedvelnünk.

A növényországából igen csekély, u. m. 90
faj, kevesebb több példányban, mind az a mit fel-
mutathatunk a lefolyt évről. Egyébránt meg kell
említettünk, hogy a verébnek van fészke és honá-
ban költ a fecske, de herbariumunknak egy „pries-
cae sincs, a hol megnyugodjék.

Annál dúsabban szaporodott az ásványország
példányai száma, u. m. ásványt, kőzetet, kővetlet
összevéve, körülbelül 800 czikkkel, nem említve
a muzeum 2. segédőrtől Herbach Ferencz úrtól vásárolt
nagyserű gyűjteményt, melyről csak jövő évben ad-
hatunk részletes tudósítást. Az adományok közt külön
kell megemlítenem egy kicsiny, de jeles aranyjege-
zet néhai Árkosi Lajostól és az abrudbányai bá-
nyahivatal küldeményét, az odaváló vidék geológiá-
ját ismertető, 166 darab kőzetet. Hermann Ottó úr
csik-gyergyói utjában hazánkunk egy saját kőzetét,
az ipari tekintetben is jelentékenyvé válható „Di-
troit“-ot gyűjtötte feles példányokban.

A mi a kertek illőit, most is csak a régi ál-
lapotban van, s abban is marad több ezer forint
költséget igénylő gyökere javítás nélkül, a mint
azt már tavaly bővebben kifejtettem. A régi álla-
potot azonban csak az előtermészet tekintetéből mon-
dám megelégnem, mert anyagilag rosszabbul van,
mint az alsó utca felől tartó falából néhány öl
leomlott, és még több is omlani készül. Helyreállítá-
sára rögtön kíván 3—400 frt költséget.

Brassai Sámuel.

Viszhang délkeletről.

Tatrag, április 30. 1870. — Hiszem, töb-
ben e kérdést teendik fel: Vajjon származhatik-e
valami jó Názárethől? Mindegy. Megkísértem; tán
nem lesz e viszhang egészen „kiáltó szó a pusztá-
ban.“

A „M. Polgár“ hasábjain történtek a közel-
multban felszólalások a felekezeti népiszkolák mel-
lett, melyeket mi délkeletiek, kik czikkirő szom-
szédjában a Barcaságon kilencz falvainkban, fele-
kezeti magyar népiszkoláinkat községeknek nyilván-
ítottuk: hallgatással nem mőlözhetünk.

Lelkész tollából került ki az, mi alkalmat
nyújt annak s több más hasonlóknak lefátyolozá-
sát elpróbálni a czikkirő nézpontjára helyezkedve,
azt megvilágítani; a korunkban nagy borderővel
bíró, vitatkozás tárgyát képező községi iskolák
ügyét a felhordott áttételek ellen, hogy azáltal a
religiók érdekei kockáztatnának — védeni.

Ugy látszik a mozzanatokból, hogy csak az
egyházakhoz szorosabban kapcsolt személyzet és
azok között főképp csak is a lelkesi kar akarja
látni a községi iskolák által a religiókat veszély-
ben. Az eddigi mozzanatok nem igen tanúsítják azt,
mintha a világiak is oly nagyra látnák a veszélyt
s olyan nagyon aggódnának, mint az egyháziak.

Ez voltunk azt gyanították, hogy a községi
iskolák kérdése nem a religiót, hanem a klérus
személyes érdekét érinti, s hogy ezt némelyek üsz-
szétevesztik a vallás, a felekezet életérdekeivel.

Alig hiszem, valaki azt állítaná, hogy Gusztáv
Adolf, Bocskai és Bethlen Gábor a vakbuzgó-
ságnak lettek volna rajongó hősei.

Ki hinné most is azt, hogy egy némely le-
kész vallási dogmáért hevülve, emel szót a köz-
ségi iskolák ellen? Nem. A hierarchia befolyásá-
nak gyengültét s így a személyes érdekek védőit
kell bennük felismerünk.

De hasztalan az ő tüprekedésük, hasztalan
harcban fogyasztják annyian erejüket.

Kinőttség emberiség már a gyámság alól és
a szellem, a terjedő műveltség körében, a haladás
zászlójával kezében harsány szavakkal követeli
vissza természetes fejlődésjogait.

A szellem nem ismer szolgásgátot.

Megszűnt a kor, melyben öt és fél láb ma-
gas, inkább börtönlukak legyenek a díszes iskolák.
Lejárt az idő, midőn a népnevelés érdekét
csak mellékdolognak tekintették.

Eljött az idő, hogy a felekezeti békítő ter-
hét ledobva a művelődés minden barátja egyesül-
jön egy magas célzatban a józan népnevelés egy-
akaratú emelésében.

Felsőzr nevelés és műveltség ma többet ért,
mint hasznát.

E részben jövőre csak is a községi iskolák-
ban rejlik üdv.

Átok vala szegény nemzetünknek a szétszaka-
dozottság. Az idő int: a magyar nemzetet tömör-
tőljön gránit sziklává.

A törhetlen erő ma a tudomány- és művel-
tségben rejlik.

Csak az ezekre irányult törekvések által ér-
jük el azt, hogy a nemzet felekezeti által szét-
szakgatott erőit egyesíthessük, a köznevelődés kö-
zös csarnokaiban újra összeforrasztassuk. Majd
akkor ez a tudomány éltető melegénél, mint élet-
képes és erős test, képes lesz fokozatos haladásra.

„Erőre úgy kél a társaság, ha népe össze-
forr.“

A nép milliói már is megérték a korszellem
szózatát, a józan haladás terére álltak. A fennálló,
vagy mesterségesen felállított akadályok szét fog-
nak robbantani, az egyetemes akarat árja előtt e
gátak meg nem állhatnak. És ez így van jól!

Mi, barcasági magyarok, nem félünk attól,
hogy a közéletünkben felmerülő községi iskolaellenes
szerepekkel nálunk tartós visszahatást szállhosszenek;
hiszünk, hogy a derék széklő nép, melynek ke-
belében a felekezeti szűkebltséget mesterséges
úton sem lehetett eddig meghonosítani, le fogja
rázni magáról a lealzó gyámkodást és tetteivel
fogja bebizonyítani azt, hogy ő, keletiek a magyar
népe felfogta missióját és üdvét nem a rosszul fel-
fogott magánérdekeknek a közérdek fölül emelésé-
ben keresend, hanem dicső jövőjének garanciáit a
nemzeti és tudományos kiképzettségben találandja fel.

Jöjjen el, minél hamarabb jöjjen el, oh nép-
nevelés, a te országod!

Bartha Károly,
iskolatanító.

10528 szám.

A magy. kir. honvédségnél szolgáló haj- tó hadapródokat illető közlemények.

A honvédelmi magyar királyi miniszteriumtól.

II.

B. melléklet.

Táblázata

azon hadalméleti ismereteknek és gyakorlati ügyes-
ségeknek, melyek a szabadságot állományban gya-
log vagy lovas hadapródi és tiszt fokozatra képe-
sítnek.

A vizsga tárgyai mind a gyalogságnál mind a
lovasságnál:

Magyarnyelv, katonai irályban: A magyar
illetőleg horvát nyelv ismerete, a többi tárgyak
vizsgálatánál derítendő ki, a katonai irály pedig
egy az alantos tiszt körébe vágó írásbeli dolgozat
által.

Gyakorlati mértan: A katonai térképek érté-
se s azoknak a természetben létező tereptárgyak-
hoz hasonlítása, s azok szerint a téren tájékozása.

Térten: Alaktan és műnévet. Vázlatok
készítése.

Katonai közigazgatás: A század szolgálata szá-
mára szükséges terjedelemben, szállítás-vezérlés.

Oktatási és gyakorlati szabályzat: Az illető
fegyvernem számára egész teljességben.

Hadsereg-szervezet: A hadsereg és honvédség
szervezete nagyban s egészen, béke s hadi állapotban.
A saját fegyvernem szervezete (különösen figyelem-
mel az 1868 évi XL. és XLI. t. cz. továbbá a
honvédség alapszabályainak ismeretére).

Szolgálati szabályzat: Különös tekintettel az
alantos tiszt szolgálataira.

Harczi szolgálat és harcászata:
Utász szolgálat:

Harczteri és állandó erődítés és fegyver tan:
Mint az illető hadapródi iskolákban.

Gyakorlás a gyakorló téren: Egy fél gyalog
századdal; illetőleg egy lovas szakasszal.

Külön ügyességek: A szabadkéz és mértani
rajzolás. Tornázás, vívás, úszás, céllövés. Lőisme-
ret, nyergelés, vasalás, a szabályzat terjedelmében.
Lovaglás.

UJDONSÁGOK.

(—) A király, a belügyminiszter előterjesztése
folytán Pogány Károly és Ilyés Lajos, mi-
niszteri fogalmazókat tisztelbeli titkárokká ne-
vezte ki.

(—) József főherczeg ő fenségét, a honvéd-
ség főparancsnokát, mint a „Herm. Ztg.“ írja, má-
jus végére, vagy június elejére N.-Szebenbe várják.

(—) Rajner Pál belügyminiszter orvosának
tanácsára néhány hétre falura, s pedig bars megyei
bírtokára utazik.

(—) A katolikus autonómikus gyűlésre Ko-
lozsvárt is megtörtént tegnapelőtt a világi képvi-
selő-választás, még pedig következő eredménnyel:
id. Groisz Gusztáv 104; Gajzágó Salamon 89 és
b. Józsi Lajos 75 szavazatot kapott, az összes
300 szavazat közül a többi megosztott.

(—) Pauline asszony Párisban fogja tölteni a
szünnapokat, s ott, a théâtre lyrique színpadján
szándékozik fellépni.

△ Eisenberger Lipót, ki család gyanujából
több mint két évig tartott előleges fogságban, a
városi törvényszék közlebről szabad lábba helye-
zete, e szerint a további vizsgálat ellene szabad
lábban hagyja foly. A városi közügyész e határo-
zat ellen fölhívást jelentett.

(—) A lánchid megváltása ügyében e hó
9-kén a lánchid társulat részvényesei nagy gyűlést
fognak tartani, melyen, bir szerint, a megváltás
ügye véglegesen eldöntetik. E nagy gyűlésen jelen
lesznek báró Rothschild és b. Sina urak.

(—) „Magyar polgári“ mese. Ama lapok 51-ik
számában azt olvastuk, hogy közlebről a Geb-
hárd féle házról rablás történt. Azután pedig oda
igazította az újdonság előbbi rémhírét, hogy csak
rablási kísérlet történt. Mi pedig illetékes
helyről vett tudósítás alapján megnyugtattuk a ré-
műltetetté ejtett utazót, hogy még rablás kísér-
lete sem történt ott.

(—) A máj 27-kén az erdélyi gazdasági-
egylet közgyűlést tartott, melyen mintegy 35—40
tag és néhány hallgató volt jelen. A gyűlést ale-
nök b. Huszár Sándor nyitotta meg rövid, de ve-
lős beszéddel, azután helyettes titkár, Farkas Al-
bert tette meg jelentését. E jelentésből szakszime-
retünk ki, sajnáljuk, hogy a hely szűke miatt
teljes lényegében ez által nem közölhetjük. Sok
érdekes tárgy merült fel e gyűlésen, s közöttük a
Tisza László által tett s a mezőségi kopár hegyek
befásítására vonatkozó pályakérdés, melynek meg-
oldója 50 arany pályadíjat kap. Ebből indítványozó
20 darab aranyot maga részéről megajánlott.

(—) A honvédszázaljak parancsnokainak
nagy része folyamodott a honv. miniszteriumhoz,
hogy engedjék meg, miszerint 18—20 emberből
álló zászlóalj zenekarok állíttassanak fel minden
zászlóaljnál, mi igen előnyös volna mind az újon-
cok beutáltásánál, mind pedig azok kedvére és
hangulatára nézve is. Reméljük, hogy a kérelem
meghooza a kívánt eredményt.

— A szerencsétlenségek statisztikáját a köz-
lebbi napok szokatlanul gazdagították városunkban.
A totempásztor öngyilkosságát említk; pár napra
a egy fiatal eb orvos vetett véget életének méreg-
gel; ugyanezen egy nő mérgezte meg magát gyu-
tával, de itt a halált még jókor megadályozták;
alig telt el három nap, s egy bíval gázolt le a pia-
czon két asszonyt s kergetett fel a lépcsőkön egy
kis leányt, kinek szerencsére komoly baja nem lett;
május 1-én egy fiatal önkéntes, D. lötte fobe ma-
gat, még eddig ismeretlen okból. — A fennebbiek
közül álló bíval historia, úgy hisszük, a rendőrsé-
get is érdekli. Nálunk nem első, de óhajljuk: le-
gyen utolsó, s erre nézve elvárjuk a legerélyesebb
intézkedéseket.

(—) Még egy pár adat a balesetek kroniká-
jához. Tegnap egy kovacslegény gazdája fejét
egy megütött egy nehéz kalapácsal, hogy töst-
tént eszméletlenül esett össze és élte is veszté-
lőn forog. — A Felsőbányai határán két olah öz-
szerekedett és egyik annyira megsértült, hogy sze-
keren kellett a korbázza szállítani.

(—) A kolozsvári piacon tegőjjában nagy fel-
tűnést okozott, hogy Borza István szövetkereskedő,
férfi ruha- és férfi cipő-műhely tulajdonos megbu-
kott. Tegnap már törvényszékielg mindent lepecsé-
teltek titéletben.

(—) Két heves fiatal ember közlebről egy
korcsában összevesztett s csakhamar heves tusa
támadott közöttük, egyik botot, másik székét raga-
dott ellenére. A dűbögők azonban nem vették észre,
hogy a padláson fotogen lámpa függ le, sans gene
hadonásziak, minek vége csak az lett, hogy az
egyik botos szuhanc a lámpát szétörtte, s az abból
kiömlő fotogen meggyulva szerte folyt a szobában.
A lángok a padlást csapkodták s többek között
egy jelenlevő egyén erősen összeégett. Szerencse,
hogy a tüzek elejét vehették. Nem ártana az ily
heves fiatal emberek vért kissé lehűteni.

— Hivatalos jelentés. Ö nmlga erdélyi pü-
spök úr meghagyásából, boldogult Simó Ferencz
rajztanár helye ideiglenesen Propper Ferencz úr
által betöltetett. A rajzot nem nélkülözhető ipar-
sok tanonczai vasár- és ünneppnap reggeli 9—12
óraig oktattat nyernek. Más rajzot kedvelők min-
den esztendőnkön reggeli 10—12 óráig. Minden tan-
uló egyedül az iskola tisztításra és rajztábláért e
folyó iskolára három havára fizet 20 kr. oszt. 6.
Raffay Nep. János s. k. főleleli iskolaigazgató.

— A román nemzeti színház ügyét az illetők
lelkesen felkarolták. A „Gaz. Trans.“-ban egy
„előkészítő program“-ot olvastunk, melyszerint:
1. Egy társulat fog alakíttatni, melynek feladata
lesz megszerezni az alapot a felépítendő román
nemzeti színházra. 2. Egy Buda-Pesten székeltő, 5
tagból álló bizottság alakíttatik, mely a pénzt be-
gyűjti, s valamelyik pesti pénztintézetnél gyűmöl-
csőzővé teszi. 3. Három hónap mulva e tárgyban
gyűlést fognak tartani Déván, e gyűlésre meghí-
vatnák mindazok, kik addig adakoztak vagy aján-
latokat tettek; itt fogják megállapítani a társulat
alapszabályait. 4. E program kerestűlvitelére a
jelenleg Pesten levő román intelligencia egy 5 tag-
ból álló bizottságot választott Babes V., Hodosiu
J., Miháli P., Mocioni S. és Vulcanu J. személyében.

(—) Második Avelli. Az a bir kering, mintha
ama szerencsétlen öreg temető őrző végezte volna
e borzasztó szerepet, ki nemrég felakasztotta ma-
gát. Mondják, hogy ékszereket, öltönyöket orzolt
volna el a sirtólok csöndes lakóitól, s a miatt
szállta volna meg a némezis és öngyilkos lett;
azonban, a mint értesültünk, e hir teljesen alap-
talan.

(—) Tavaszodik. A szabóhagarakkal a hárfá-
sok és sípládások serege is megindult és akadály-
talanul úzik fülboszanto mestersegüket. Vajjon med-
dig megy még ez így? Hat nem lehet ezeket a
dologkerülő naplopokat, kik máskülönben igen jó
egészségnek örvendnek, dologra szorítani?!

(—) Olcsó könyvek. Néhai Burián Pál anti-
quarius hagyatékát képező könyvek e hó 24-én
a piaristák conventjében elárvereztek. Mintegy 10
ezer darab könyv került dobra, melynek jegyzékét
előre is meg lehet tekinteni a kiküldött biztossal.
Ajánljuk olvasóinknak.

(—) A m.-vasárhelyi jogász egylet által, ta-
gok gyűlése végett, szétbocsátott aláírási ilyek vá-
rosunkban is sürűn telnek. Már eddig is nagy számú
tagot nyert innen az egylet.

(—) A kolozsvári honvéd-kerület parancsnoka
Graef tábornok N.-Szebenbe érkezett, Szabó és
Mangesius őrnagyok kíséretében, hogy az ottani
főosztály- és tisztjelölti iskolák próbatételein jelen
lehessen. Május 2-kán tették le a n.-szebeni honvéd-
zászlóaljhoz tartozó s a többi zászlóaljaktól jelen-
leg Nagy-Szebenben levő főtisztek a tábornok ke-
zebe az esküt, a király ő felsége s a szentesített
hazai törvények iránti hűségre. Május 3-kán a n.-
szebeni zászlóalj keretei tartottak a tábornok előtt
gyakorlatot.

(—) Mint N.-Szebenből írják, a városi vasút-
bizottság a magyar kormány felügyelő főmérnöke
Nagy úr által támogatva oly formán remél ki-
egyezni a vasútépítő vállalkozókkal, hogy az indó-
ház helye, a város érdekeinek megfelelően az Er-
zsébetkapu előtt fog kijelölteni.

— Dr. Eckardt Lajos május 4-kén este ér-
kezett körtünkbe s Finály Henrik vendégszerető há-
zához szállott. A mint a dualismuskak elvei sze-
rint magyar s német nyelven szerkesztett falra-
szok mutatják, Eckardt a helybeli redout tornában
két felolvasást tart. Egyet Lutherről és Loyoláról
csütörtökön (május 5), más Napoleon és Washing-
tonról pénteken (május 6-kán), mindkét ízben esti
fél hatkor. — Belépti jegyek Demjén László és
Stein János könyvkereskedéseiben, Himmelstein Mór,
Taufner János s Ulrich József czukrászataiban kap-
hatók. Helyárak: kőrszék 1 frt, zártászék 80 kr,
földszint 50 kr, karzat 20 kr.

(—) A „Herm. Ztg.“ azt újságolja, hogy
Nagy főmérnök e napokban Brassóba és Kézdi-Vá-
sárhelyre utazik, hogy a bodzai és ojtói vo-
nalokat a helyszínen tanulmányozva tapasztalatai-
ról kimerítő jelentést tehessen a miniszteriumhoz.

(—) Dr. Eckardt május 1-én tartá utolsó fel-
olvasását N.-Szebenben Lessing, Schiller és Göthe-
ről. A n.-szebeni nők hálaemlékkel tisztelték meg
a jeles tudóst, állott pedig az egy tavaszi virágokból
kötött pompás bokrából és egy értékes albumból,
melyben 50 cabinet-fénykép tünteti fel N.-Szeben
egy részét s az erdélyi nemzeti viseleteket. E
szép emléket 81 hölgy készítették a derék tanár
számára, N.-Szeben város nevében.

(—) A belga királyné, ki közlebről érke-
zett Bécsbe, elfogadta az 58-ik honvédszázalaj lo-
bogójának felszentelésénél a zászlóanyaságot. A
zászlóalj lobogójának e felszentelési ünnepélye Po-
zsonyban leend, s hírszerint a zászlóanya a belga
királyné jelenlétében tartják meg. Az ünnepély
határideje május 10—15-ike, mely napra mind
Bécsből, mind Pestről számos nevezetes vendég ér-
kezésére számítanak.

(—) A honvéd fegyverek átvételével megbi-
zott Márkovics, honvéd ezredes jelentése sze-
rint a fegyverszállítás már befejeztetett. Nemsoká-
ra Domansky h. főhadnagy kezdi el a löszerek
szállítását.

(—) Pesten három primadonnával adták kö-
zelebről a „Don Juan“ Carina, Balázáné, és
Pauliné szerepeltek.

— Meghívó a magyar mérnök egylet 1870.
évi május hó 29-én Pesten az egylet helyiségeiben
tartandó VI. rendkívüli közgyűlésére. A közgyű-
lés tárgyai: 1. A választmány előterjesztése egy
háztelkek megszerzése, és azon egy egyleti ház
építése iránt. 2. Indítvány az alapszabályoknak az
évi rendes közgyűlés határidejét szabályozó 19.
§. első kikezdésének újabb meghatározása iránt.
Figyelmeztetés. Valamennyi vasút társaság, és a
cs. k. szab. Duna gőzhajózási, valamint az első
magyar gőzhajó társaság, felkértek, hogy a tisz-
telt tagtársaknak, kik május hó 20-tól jun. 10-dik
napjáig a közgyűlésre és onnan visszautaznak, ezen
meghívó előmutatása mellett, a 2-dik és 3-dik ko-
cai osztályban, illetőleg a gőzhajón, a vitelbér fe-
lét engedjék el. Az eredmény hírlapi uton közvé-
fog tétetni. Hollán Ernő, elnök. Hieronymi
Károly, titkár.

KÜLFÖLD.

Mint Párisból 29-ről jelentik, a chamberyi ér-
sek s a gabi püspök az egyházmegeikbeli papsá-
got oda utasíták, hogy nemcsak igennel szavazza-
nak, hanem az ellenséges indulatú sajtó által félre-
vezetett lelkiismereteket is felvilágosítsák.

Páris, ápril 30. Egy Londonból jött egyén,
ki a császárt meg akarta gyilkolni, fogatott el teg-
nap, s szándékát azonnal be is vallá. Más két egyén
is fogatott el; és sok bomba, töltény és löpor fog-
latatott le.

London, ápril 29. A hatalmaknak együttes
fellépése Athonban a rablók visszaéléseinek tovább
tartása ellen elégséges garanciát fog követelni; ha
mindazáltal a görög kormány e garanciát nem akar-
ja nyújtani, a hatalmaknak valamennyi követéségei
visszahívandók.

Az alsóház ápril 25-ki ülésében a külügyi
alállamtitkár, — Monk kérdésére válaszulva ki-
jelenté, hogy a görög rablók által meggyilkolt an-
golorok ügyében a külügyi hivatalhoz érkezett köz-
lélek teljesen összhangzaban állnak a már ismerte-
tes hírlapi közlésekkel. A kormány semmi fáradsá-

ságot nem kimélt, hogy ama sorost elhárítsa, mely a meggyilkoltakat érte, s az athéni brit képviselő minden kísérletet megtett. A váltási díj tárgyában semmiféle nehézség sem emellett, s az athéni kormánytól minden lehető előterjesztést megtett oly célból, hogy ez utóbbit rá lehessen bérni a rablók által kívánt amnestia megadására.

Az ápril 28-ról kelt londoni lapokban, — a Görögország elleni ingerültség vihára teljes mérvben kitört. Az összes lapokban egy nyilatkozat-forma jelent meg, melyben következő öt pont emeltek ki: "1. A marathoni expedíció a görög kormány tudtával s megegyezésével, egy úrkíséret formájában oltalma alatt s azon biztosítás mellett

észköztetett, hogy maga ezen úrkíséret is fölösleges elővigyázati intézkedés. — 2. A foglyoknak a rablók kezébe juttatása csak néhány mértföldnyire történt a görög fővárostól, s a váltásdíj kifizetése az utolsó fillérig biztosított, a görög kormány fáradozása nélkül. — 3. A görög kormány világosan s határozottan figyelmeztetve volt arra, hogy a rablók elleni erőszak alkalmazása a foglyok meggyilkolását fogná maga után vonni, — ünnepléses ígéretet tett, hogy a rablók nem fognak háborgatni; — a mi ez utóbbiakal közöltetett is. — 4. A kormány ezen ígérettel nem gondolván, katonaságot küldött, vagy legalább megen-

gedte annak elküldését, s ekkép előre megmondolva alkalmat nyújtott a foglyok lemészárlására. — 5. Tudjuk, hogy az amnestia életkérdés volt a rablókra nézve s a foglyok életét megmentette volna. A görög kormány mindazáltal azt, hiábavaló okokból megtagadta. De még ha föltesztük is, hogy az emelt kifogások alaposak lettek volna, mégis az ügyet még további megfontolás alá kellett volna venni. A rablók elleni támadás által a görög kormány minden kilátást megsemmisített az alkudozások kedvező kimenetelére; s ily körülmények közt az teljesen s egyedül felelős a brit nép előtt a történetekért."

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Május 4-n: 5% Metaliques 100 frt 60.50.
5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.60. Kamat 60.50.
1860. Kölcsön 95 80. Bankrézvény 714. Hitelintézet részvény 200 frt 250.— London 100 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr. 123.90. Ezüst 121.— Ca. királyi arany 5.86.

Földterhentesítési kötvények: Magyar 79.40.
Temesi 78.50. Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon 83.75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

Szám 788. 1870.

(209)

(2-3)

Hirdetmény.

A déési m. kir. urbéri törvényszék által mindazon birtokos urak, kiknek az ezen urbéri törvényszék területén eső B. Szolnok és Dobokamegye községeik határára közös erdők és legelők, vagy nádlás iránt igényük lenne; felszólítanak azoknak szabályozása iránt az 1868 év október 12-én kelt urbéri utasítás 13-ik §-ussa szerinti kerestüket folyó év december 31-éig annál bizonyosabban beadni, mivel különben az idézett urbéri utasítás 5-ik §-ussa alapján a késedelmes közbirtokosság költségére és veszélyére hivatalból gondnok fog kineveztetni, s ez a per haladéktalan megkezdésére fog utasítani.

A déési m. kir. urb. törvényszéknek Déesen, 1870, április 20-án tartott nyilvános üléséből.

Sz. 74 — eln. 870.

(206)

(3-3)

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. urbéri törvényszéknek 170 határtagostási, közlegelő- és erdőszabályozási per van folyamatban, melyek közül 70 ügyben a megengedhetőség kérdése jogérvényes ítélet s egyesség után el is intéztetett. Ennélfogva e törvényszék bírói hatáskörében, ha nem is tekintjük azt, miszerint a legközlebbi jövőben még több hasonló ügynek részint a felek kérésére, részint hivatalból leendő tárgyalás alá vétele biztos kilátásba van helyezve, tekintélyes munkakör nyílik a mérnök urak szakmeretének hasznosítása végett. Mindazon szakértők tehát, a kik ezen kir. urbéri törvényszék bírói kerületében részint már folyamatba indított, részint ezután felmerülhető határtagostási, közlegelő, és erdőszabályozási ügyek körül a szabályozási mérnöki munkálatok teljesítését szerződés mellett elvállalni készek: ezennel a nyilvánosság terén is felhívjuk, hogy alóli elölkeghez hozzáadják be az iránti nyilatkozatukat, abban a név, lakhely, esetleg utolsó posta feltüntetése mellett a szakképzettség iránti bizonyítványaikra is hivatkozván.

A kolozsvári kir. urbéri törvényszék elnökségétől.

Kolozsvár, ápril 27 én 1870.

Halmágyi Sándor,
kir. urb. törvényszéki elnök.

NEMHIVATALOS.

(202)

(2-6)

A legjobb és legolcsóbb órák,
3 évi írásbeli jótállás mellett,
a sok évek óta magának hirnevet szerzett

Babos Sándornál

Kolozsvárt, főtér öz. Knauz Antalné háza alatt.

Genfi zsebórák.

ft. ft. ft.		ft. ft. ft.	
Ezüst hengerórák 4 rubinnal	10—11—12	Arany hengerórák Nro. 3. gyémánt és zománcozal.	40—45—50—55
" " dupla fedéllel, felszükkenő	12—13—14	" " horgony. " remont.	60—70—80—90—100
" " dupla fedéllel, 4—8		Ingavórák, minden 8 nap felhuzhatók	18—30
" rubinnal	15—16—17	" egész- és félórát ütők	36—40
" horgonyórák 15 rubinnal	15—16—17	" egész- és negyedórát ütők	55—62
" " dupla fedéllel, 15 rubinnal	18—20—22	Hónap szabályok	35—40
" " kristály üveggel	18—20—22	Munkás-órák kristályüveggel	11—16
" " dupla fedéllel,		Várásórák, melyeket soha sem kell felhuzni	45
" 15 rubinnal	24—26—28	Ebresztők órával	7
" remontóórák kristály üveggel,	28—30—32	Arany-láncok, rövidiek, Nro. 3, 18	20, 25, 30, 40—60 ft.
" 15 rubinnal	28—30—32	Arany-láncok, hosszúk, Nro. 3, 18 krt.	35, 40, 45, 55, 65—80 ft.
" " dupla fedél, krist. üveg,	35—38—40—45	Ezüst-láncok, rövidiek, 13 próbás ezüstből 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ft.	
" 15 rubinnal	35—38—40—45	Ezüst-láncok, hosszúk, 13 próbás ezüstből 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16 ft.	
Arany hengerórák, Nro. 3, 4—8 rubin.	30—32—35		
" " horgonyórák " 3, 15 "	37—40—42		
" " arany köpenyvel	48—52—55		
" " dupla fedéllel, 15 rubin.	55—60—65		
" " " arany köpenyvel,	70—75—80—90—100		
" henger-hölygőrák, 4—8 rubin.	24—26—28		
" " dupla fedéllel,			
" 8 rubinnal	33—40—45		

Mindenemű igazítások a legújabb genfi mód szerint, a legjobban és legutányosabban teljesítettek. Régi órák, régi arany- és ezüst eszerében elfogadottak. Különgrendelések, az összeszék beállítás, vagy utánvét mellett gyorsan teljesítettek. Oly órák, melyek nem tetszenek, becsérülhetnek.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigél 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 5 (18—156)

(207)

5/5

(3-*)

Vasutsin-szállítás.

A magyar kir. keleti vaspálya-társaság ezennel köztudomásra juttatja a vaspályasinek szállítását

Alvincztől N.-Szebenig és Medgyesig

következő föltételek mellett: egy-egy mázsáért fizet

ALVINCZTÓL NAGY-SZEBENIG

60 krajczárt,

ALVINCZTÓL MEDGYESIG 1 forintot.

Egy-egy vassin körülbelől 4¹/₂ mázsányi. Egy pár vontató marhával 4—6 sint lehet szállítani.

Eszerint egy szállítmánnyal Alvincztől Nagy-Szebenig a szekeres **10 ft. 80 kr. — 16 frt.**

20 kr., — Alvincztől Medgyesig 18—27 frtot kereshet.

Az alvinczi pályaudvar-raktárban terüs szekérrel jelentkező mindenik szekeres a szállítandó sineket egy szállítási jegy kíséretében átvevén, a rendeltetési lerakó illetőleg átadási helyen (N.-Szebenben, Medgyesen) a sinek és szállítási jegy átadása alkalmával naponként reggeli 6 órától estvéli 6 óráig a szállítás árát **készpénzben** kikapja.

(213)

(1-3)

HIRDETMÉNY.

Alóli végrehajtó bíró által ezennel közhírré tétetik, hogy sz. kir. Kolozsvár város törvényszéke által ügyv. Simon Eleknek, Burián Pálné, szül. Virág Róza elleni 275 frt váltótöke és járuléka iránti ügyben, alperesnek az 1867-dik évi november hó 8-kán 130.—1868 sz. a. jegyzőkönyvben lefoglalt és jelenleg ujlagosan rendbeszedett 1937 frt 82 krra besült könyvtára, az 1869 ik évi november hó 13-án 7528.—1869 sz. a. végzéssel elrendelt árverezés fogantatására batánapul 1870-ik évi május hó 24-kén d. e. 9 óra és következő napjai tüzetik ki a piaristák Conventjében.

Miről a venni szándékozók oly hozzáadással értesítettek, hogy a bekövetkező árverési napig is a könyvekről felvett jegyzék, illetőleg besültjegyzőkönyv alóli kiküldött végrehajtó bírónál mindennap delelőtt 9 órától déli 12 óráig megtekinthető.

Kolozsvárt, május 3 án, 1870.

GSPAN OTTÓ, végrehajtó bíró.

(193)

(2-3)

KOLOZSVÁRI HITELBANK és ZÁLOGKÖLCSÖNTÁRSULAT.

A Kolozsvári hitelbank és zálogkölcöntársulat szavazatarjosult részvényesei a f. évi május 28-án d. u. 4 órakor az intézet helyiségében tartandó rendes

közgyűlésre

ezennel meghívatik.

E közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány előterjesztése a múlt évi üzlet forgalomról.
  2. A szármolat és vagy mérleg előterjesztése, és a vizsgáló bizottság jelentése e felől.
  3. A m. évi osztalék meghatározása.
  4. Az igazgató-választmány két tagjának kisorolása és választása.
  5. A f. évi számlati kimutatás megvizsgálására 3 tagu bizottság választása.
- Felhívjuk mindazon t. cz. részvényesek, a kik e közgyűlésben résztvenni akarnak, hogy az alapszabályok 28 és 29 §. értelmében részvényeik letéteményezése mellett igazoló jegyeiket az intézet irodájában átvenni sziveskedjenek.

Kolozsvárt, ápril 16 án, 1870.

Az igazgató-választmány.

(153)

(5-6)

Czetz János és Társa

női- és férfi divat Bazárja

(Kolozsvárt, középütea Folly-ház.)

Tisztelettel van szerencsénk tudatni a nagyérdemű helybeli, ugy vidéki t. cz. közönséggel, hogy a **jelen tavaszi-idenyre is** megérkeztek a legújabb divatu **női- és férfi ruhakelmék, késznői-selyem, bársony és posztó-felöltők, berlini Sottis-kendők, tavaszi- és nyári-napernyők, szines és fekete selyem,-Sottis-ször ruhakelmék.**

Dúsan ellátott divatbazárunkban kaphatók továbbá: finum női- és férfi kesztyűk, Stafirunghoz szükséges Rumburgi-vásznak, és asztalneműk. Selyem, és Casmér-paplanok, lószőr- és ruganyos matrácok. Butor-szövetek és szőnyegek.

Bécsi butor-raktárunkban

folytonosan kaphatók finum-diófa sifonok, ágyak, író-, varró-, Szalon-, toilette- és ebédlo-asztalok, kész garnitúrák, 120 frttól feljebb. Arany és diófa keretű tükrök gyári áron.

Th. Singer-családi varrógép gyári raktára.

Videki megrendelések pontosan igazítottak.

Kolozsvárt **Stein J. Pesten Mach és Stein** könyvkereskedésében kapható:

Háromezer tengeri mértföld.

Keleti utazás.

Irta Kecskeméthy Aurel. Ára 2 frt.

A váltóeljárás

a marosvásárhelyi királyi tábla területén jelenleg érvényes alakjában.

Irta dr. Haller Károly, a kolozsvári kir. jogakadémián ny. r. tanár, a jogtörténelmi és bírói államvizsgálati bizottmányok tagja stb.

Ára 40 kr.

Unitarius írók a XVI. századból.

I-ső kötet:

A nagyváradi Disputatio.

Kiadják: Nagy Lajos és Simén Domokos, tanárok.

Ára füzve 1 frt 36 kr.

Analyse vom Lotto

Fürer zu Lotterie-Gewinnen

Populärer und unentbehrlicher Rathgeber beim practischen Spiel in Zahlen- und grossen Staats-Lotterien, Anleiheverloosungen etc. nebst mathematisch-kabbalistischem Emporium und Methoden mehreren Lotto-Celebritäten.

2390 Anerkennungschriften für die I. und II. Auflage.

Ára 1 frt 50 kr.

(211)

(1-3)

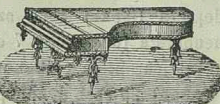
Árverési hirdetmény,

Melynélfogva közhírré tétetik, hogy a Némethi József hagyatékához tartozó — Kolozsvár sz. kir. városában, a belső-középütezában 518 ház szám alatt levő emeletes ház és telek, melynek földszinti osztályában van 4 lakszoba, 1 konyha és egy éléskamara; az emeletben 6 szoba, 1 konyha és kamara, tágas udvarral, boltosatos kő istállóval, szekérszinnel és fatartó kamarákkal, folyó évi június 9-dik napján, szabadkézből tartandó árverés útján el fog adatni.

Az árverési feltételek előlegesen megtekinthetők a fennirt ügyekhez jogosult utódok alóli biztosságánál Kolozsvárt belső magyaruteza 412 sz. a.

Kolozsvárt, május 2 án, 1870.

OLASZ KÁROLY.

Kezdő zongora tanulók

számára,

kijátszott zongora

hely szüke miatt **65 frton** eladó, vagy havanként bére kiadó **Demjén Lászlónál Kolozsvárt, hol híres bécsi-uj zongorák is folyvást a legolcsóbb gyári áron kaphatók, és használt hangszerek ujjakkal cseréltetnek ki.**

(197)

(3-3)

(203)

(3-3)

Eladó szénafühek.

A kolozsvári határon Elővölgyben 11 hold 75 □ öl, Kulantosba 8 hold 615 □ öl, szabad kézből jutányos áron eladó. Értekezébeini Kolozsvárt Korneli Jánosnal; külső tordautzában 7-dik szám alatti háznál.

(155)

(7-20)

Az idő pénz.

Egy óra alatt meg lehet 1000 darab fehérneműt jegyezni egy elpusztíthatlan, kitörülhetlen **jegyző-tintával,**

mi által a himnes feleslegessé vált, s a fehérneműnek nem árt, és alóli által árulhatik:

1 üveg kitörülhetlen jegyző-tinta 1 frt.
1 fehérnemű-bélyeg 2 betű el 30 kr.
Ugyannaz monogrammal 80 kr.
1 szám ára darabonként 8 kr.
Korona 40 kr.
1 nyomtató párna esettel 10 kr.
Metsző munkák a legutányosabban számítottak. Levélpapír vagy boríték 100-a 55, 65 kr. szines 65 kr. angol bordázott 75 kr. ditto angol bordázott 1 frt. boríték a fennebbi árban.
100 darab látogatójeggy brisztól 60 kr.
100 darab lak 85 kr. 1000 darab pecsét-bélyeg finom 2 frt. 20 kr.
Megrendelések utánvét mellett küldendők Bettelheim papir- és díszár-kereskedésbe Bécsben, es. kir. kertmívelési épület.
Elkísütők tetemes árelengedést kapnak.

(208)

(2-10)

100,000

valóságos ezüst tallér.

Május 18-án és 19-én

ismét egy igen egyszerű

pénz-kisorsolás

lász, a melyben összesen

1 millió 718,440 tallérnak

6 húzásban bizonyos kifizetésre kell kerülnie. Fényeremények: esetleg 100,000, 60,000, 40,000, 20,000, 16,000, 12,000, 10,000, kető a 8000, három a 6000, négy a 5000, hat a 4000, öt a 3000, hét a 2400, huszonegy a 2000, harminczhét a 1200, egy százhuszonhat a 800, kétszázhat a 400, kétszázötvenhat a 200, huszonnégyezer kilencszáz a 100, 80, 44, 40 sat. tallér.

A fennebbi húzásokban csak nyeremények fognak kisorsoltnani.

Az állam által biztosított eredeti sorsjegyeket a fennebbi húzásra a 7 frt, 3¹/₂ ft., 1¹/₂ frt. az összeg bérmentes beszolgáltatása mellett a legmesszebbre is megküldők. A kisorsolás az állam felügyelete alatt történik, a mely a nyeremények kifizetéséért is kezesség. Minden résztvevő kap egy kisorsolási tervet, s az eldöntés után a hivatalos kisorsolási lajstromot.

Tessék tehát bizalommal fordulni a szerencsétől mindig pártolt **HECKSCHER ZSIGMOND** bankházához **Hamburgban.**